

УКРАЇНСЬКІ РЕСУРСИ ВІЛЬНОГО ДОСТУПУ

Більшість сучасних електронних науково-інформаційних ресурсів, баз даних, електронних бібліотек, цифрових колекцій документів, архівів доступна у відкритому та безкоштовному доступі. Якісний та оперативний доступ до електронних ресурсів дозволяє користувачам в онлайн-режимі знайомитись з інформацією, забезпечує зручність використання, оновлення, збереження та редагування інформації. Бібліотека ЧНУ ім. Петра Могили як навчальний, науковий, інформаційний центр створює можливості усім категоріям користувачів працювати з електронними ресурсами, надає відкритий доступ до власних, державних, всесвітніх наукових, освітніх, художньо-культурних електронних ресурсів. З метою полегшення пошуку інформації працівники бібліотеки підготували інформаційний огляд українських ресурсів відкритого доступу. Огляд включає відомості про web-ресурси, що стануть у нагоді в навчальній та науковій діяльності. Дані розміщені в кирилично-латинському алфавітному порядку назв, ознайомитись зі змістом яких, можна перейшовши за гіперпосиланням до необхідної інформації.

[Автореферати дисертацій \(е-бібліотека\)](#)

Електронна бібліотека авторефератів дисертацій, захищених в Україні з 1998 по 2011 рр., відновлена з 2019 р. по сьогодні. е-Бібліотека надає доступ до бібліографічного опису та анотацій дисертаційних досліджень. Наявний пошук за автором, назвою, роком видання та ключовими словами, спеціальностями ДАК України. Повні тексти авторефератів вільно доступні для завантаження. Ресурс Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

[Бібліометрика української науки](#)

Це - національний наукометричний сервіс, призначений для формування в суспільстві цілісного уявлення про стан та динаміку процесів в науковому середовищі України. Сервіс збирає та систематизує актуальний реєстр бібліометричних профілів науковців у системах Google Scholar, Scopus, Web of Science та дослідницьких колективів (наукових установ), створених на платформі Google Scholar. Ресурс надає можливість користуватися публікаціями науковців з реєстру бібліометричних профілів відомих наукометричних платформ. Ресурс Національної бібліотеки України ім. Вернадського.

[«Бібліотека: політологія»](#)

Онлайн-бібліотека була створена виключно в гуманітарних і освітніх цілях для допомоги школярам, студентам та всім зацікавленим особам у підготовці до занять та іспитів, а також до написання навчальних та наукових робіт. Включає колекції довідників, енциклопедій, словників, підручників, методичних посібників не тільки з політології, але й з інших наук: історія, історія політичних і правових вчень, соціологія, філософія, міжнародні відносини, наукові дослідження тощо.

[Бібліотека українського мистецтва](#)

Онлайн-бібліотека, що містить електронні версії книг та періодики про українських художників та українське мистецтво, виданих протягом XX століття в Україні та за кордоном, а також біографії понад 270 українських художників.

[Відкрита книга \(OpenBook\)](#)

Безкоштовна онлайн-бібліотека класичної української та світової літератури. Основна ідея - популяризація електронної літератури та створення якісної і безкоштовної електронної книги шляхом оцифрування україномовної літератури.

Електронна бібліотека «Культура України»

Електронна бібліотека «Культура України» – комплексна інформаційна система, до складу якої включаються документи із фондів бібліотек, музеїв та інших закладів культури. ЕБ «Культура України» сприяє поширенню знань про культуру України; глибокому предметному вивченню науковцями і фахівцями в області суспільних і гуманітарних дисциплін; задовольняє потреби в інформації з питань культури. Орієнтована на широкі кола користувачів.

Електронний архів українського визвольного руху

Проект покликаний забезпечити відкритий доступ до електронних копій документів з історії українського визвольного руху в ХХ ст. Здійснюється Центром досліджень визвольного руху спільно з Львівським національним університетом імені Івана Франка.

Е-ресурси Інституту історії України НАН України

Систематизовані повнотекстові електронні зібрання досліджень та монографій сучасних українських істориків, енциклопедичних видань, українська історична періодика.

«Енциклопедія сучасної України»

Перша багатотомна енциклопедія, що правдиво, неупереджено й всебічно подає цілісний багатогранний образ України ХХ-ХХІ століть у особах, інституціях, поняттях. Охоплює всі сфери буття України — від географічного положення, природи, історії, політичного устрою, економіки й промисловості, науки, культури, мистецтва, літератури до спорту й молодіжної субкультури. Ресурс Національної академії наук України спільно з Науковим товариством імені Шевченка.

Ізборник

«Ізборник» - це проект електронної бібліотеки давньої української літератури (історія України ІХ-ХVІІІ ст., першоджерела та інтерпретації). Бібліотека є добіркою електронних книг і текстів, об'єднаних літературно-історичною тематикою. Ідея проекту - попри очевидні розриви в мовному коді та наявні перервності в традиціях зібрати якомога більшу кількість творів української писемності. Розміщені матеріали поділяються на основні (історія України ІХ-ХVІІІ ст., першоджерела та інтерпретації) та додаткові розділи.

[«Міжархівний пошуковий портал»](#)

Портал об'єднує у єдиному пошуковому просторі електронні ресурси державних архівів, а також окремі тематичні цифрові колекції документів, які працюють на платформі ARCHIUM. Пошук здійснюється за повними текстами довідкового апарату, представленого на локальних ресурсах, а саме: за назвами фондів, історичними довідками до них, анотаціями до фондів та описів, заголовками справ і документів, а також серед позицій покажчиків, що є аналогами традиційних архівних каталогів.

[«Мислене древо»](#)

Мета багатоцільового українського сайту «Мислене древо» - сприяння розвитку науки та освіти в Україні шляхом запровадження комп'ютерних технологій. Повні тексти наукових праць, навчальної, художньої літератури розміщені на сайті у розділах: наука, освіта, література, публіцистика і знаходяться в безкоштовному доступі.

[Наукова електронна бібліотека](#)

Основне завдання наукової електронної бібліотеки є створення архіву електронних повнотекстових документів книжкового типу, а також наукове опрацювання актуальних вітчизняних та закордонних електронних матеріалів. Бібліотека формується за пріоритетними напрямками науки, освіти, культури, економіки, виробництва, управління. Включає колекції наукових видань, монографій, довідників, енциклопедій, словників, підручників, методичних посібників. Доступ до повних текстів «Наукової електронної бібліотеки» є диференційованим: вільний доступ є до повних текстів документів, офіційно переданих правовласниками для розміщення на порталі НБУВ; всі інші повні тексти доступні лише у локальній мережі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

[Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України](#)

Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України є бібліотекою відкритого доступу і передбачає безкоштовний доступ читачів до повнотекстових наукових статей, опублікованих в українських періодичних виданнях з правом читати, завантажувати, копіювати, розповсюджувати, друкувати, проводити пошук, посилатися на повнотекстові статті, індексувати тощо.

Наукова періодика України

Перший український проект вільного доступу до наукової періодики, репозитарій електронних копій журналів і збірників наукових праць України, створений на базі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Глибина ретроспекції (для деяких видань): від сьогодні до 1991 року. Статті з БД «Наукова періодика України» індексуються у Google Scholar. Єдиний науково-інформаційний ресурс «Наукова періодика України» надає переваги для видавництва наукових журналів: реклама наукового фахового видання, рейтинг видань та їх видавництва, індексування статей у міжнародних реферативних базах даних і наукометричних системах, створення наукометричного профілю журналу.

Науково-педагогічна електронна бібліотека з питань педагогіки, психології та освіти (ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського)

Основним завданням електронної бібліотеки є бібліотечно-інформаційний супровід освіти, ефективне забезпечення сучасних потреб користувачів за допомогою вільного доступу до світових інформаційних мереж з питань педагогіки, психології та освіти.

Національний екологічний центр України

НЕЦУ надає доступ до публікацій з питань збереження біорізноманіття і здорового довкілля, забезпечення якісного життєвого навколишнього середовища в Україні, формування екологічного свідомого громадянського суспільства, європейської інтеграції України у сфері охорони довкілля.

Національний репозитарій академічних текстів

Основною метою Національного репозитарію є сприяння розвитку освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності шляхом поліпшення доступу до академічних текстів та сприяння академічній доброчесності. Це є загальнодержавна розподілена електронна база даних, в якій зберігаються і систематизуються академічні тексти: дисертації на здобуття наукових ступенів та авто-реферати дисертацій, кваліфікаційні випускні роботи здобувачів вищої освіти, монографії, статті, підручники, навчальні посібники та інші наукові й навчально-методичні праці.

«Поетика»

Найпопулярніша в Інтернеті поетична бібліотека українською мовою у простій та зручній формі надає доступ до скарбів української поезії. В основу бібліотеки лягли ліричні вірші Ліни Костенко, Володимира Сосюри, збірка Василя Стуса “Веселий цвинтар” та інші. Метою створення такої бібліотеки у 1998 році була підтримка українських поетів, їх творчості, зміцнення української поетичної традиції.

Реєстр наукових фахових видань України

Реєстр наукових фахових видань України – це довідково-інформаційний ресурс, призначений для інформування та покращення доступу до відомостей про українські наукові видання з різних галузей знань. Відомості про наукові фахові видання, представлені на ресурсі, регулярно оновлюються. Реєстр включає дані про всі наукові видання категорії «А» та категорії «Б». Також представлено нефахові наукові видання, які мають потенціал для присвоєння певної категорії. Ресурс розрахований на науковців, освітян, інноваторів, наукові установи та організації України, заклади вищої освіти, юридичних та фізичних осіб, що створюють або мають на меті використання науково-технічного потенціалу України. Реєстр створений фахівцями ДНУ УкрІНТЕІ.

Реферативна база даних «Україніка наукова»

Національний довідково-інформаційний та документальний ресурс архівних, рукописних і друкованих джерел, створених в Україні або інших державах — про Україну. Єдина в Україні універсальна база даних, що містить бібліографічні описи та реферативну інформацію про вітчизняні наукові публікації з усіх галузей знань (природничі, технічні, суспільні, економічні, гуманітарні, медичні науки). РБД призначена для висвітлення та доведення до світової спільноти результатів наукової діяльності вітчизняних учених, пропагування доробку українських дослідників з новітніх напрямів наукового знання тощо. БД «Україніка наукова» вирізняється універсальним тематичним наповненням; різноманітністю об’єктів реферування (періодичні та продовжувані видання, монографії, збірники наукових праць, автореферати дисертацій, препринти тощо), загальнодоступністю та варіативністю каналів розповсюдження. Ресурс має друкований аналог — реферативний журнал «Джерело», що містить чотири галузеві серії: природничі, технічні, суспільні, гуманітарні та медичні науки. Ресурс Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського та Інститут проблем реєстрації інформації НАН України.

Українська бібліотека LibreTexts

Бібліотека LibreTexts Ukrayinska є основним центром проекту LibreTexts, який є міжінституційним спільним підприємством для розробки наступного покоління текстів із відкритим доступом. Ресурс включає відкриті підручники з різних галузей знань (інженерія, гуманітарні та соціальні науки, бізнес, фізико-математичні, природничі науки та медицина) від сучасних авторів США в машинному перекладі українською. Видання можна адаптувати до певних навчальних курсів і створити власні підручники.

УкрЛіб (Бібліотека Української Літератури)

Найбільша в Інтернеті електронна бібліотека української літератури. Починаючи з 2000 року, популяризує українську мову і культуру. Бібліотека дає можливість читати повні та скорочені твори українських та світових письменників в вигляді електронної книги, енциклопедії, навчальних матеріалів для школи, ЗНО та ВНЗ.

Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини

Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини - електронна бібліотека оцифрованих документів історико-культурних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Основним завданням цифрової бібліотеки є збереження та організація доступу до книжкових пам'яток, що є національним надбанням України. Ресурс пропонує доступ до цифрової інформації за предметними рубриками та колекціями (тематичні, персональні, колекції установ, книжкові пам'ятки, видавничі колекції, історичні фонди та зібрання). Колекції містять цифрові копії старих видань книг, рукописів, карт, музичних партитур, фотографій, бібліографії, біографії, періодичні видання, мультимедіа з української культури та історії.

Електронна бібліотека «Історична спадщина України»

З метою забезпечення вільного доступу та збереження рідкісних і цінних у науковому та історичному значенні документів з фонду Національної історичної бібліотеки України була сформована цифрова електронна бібліотека «Історична спадщина України». Документи розміщені у складі тематичних колекцій «Видання Національної історичної бібліотеки України», «Сучасні видання», а також «Історія України», «Етнографія», «Джерелознавство», «Історична географія» та інші. Цифрові копії документів зберігають всі особливості друкованого примірника видання - оригінальний колір сторінок, всі власницькі, читацькі написи, примітки, штампи, печатки та екслібриси, зачитані сторінки.

Цифрова патентна бібліотека України

Цифрова патентна бібліотека – організована спеціалізована електронна колекція інформації щодо патентів на об'єкти права інтелектуальної власності, а саме: винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Ресурс надає віддаленим користувачам можливість здійснювати оперативний доступ до електронних патентно-інформаційних фондів та інших електронних джерел. Інформація зберігається у формі електронних документів (текстів, зображень, символів, графіки, відео тощо), є чітко визначеною, структурованою та оперативно доступною.

Чтиво / Chtyvo

Чтиво – це вільна онлайн-бібліотека україномовної літератури. Метою діяльності е-бібліотеки є поширення і популяризація україномовних творів серед читачів. Є однією з найбільших українських е-бібліотек. Містить твори з різних жанрів художньої літератури, а також публіцистичні, навчальні та наукові книги, статті, нариси тощо. У бібліотеці також розміщені роботи іноземними мовами з української тематики. Ресурс забезпечує читачам надання якісних електронних книг в повному обсязі (не уривки і не скорочені варіанти) і в якомога більшій кількості, забезпечує школярів та студентів україномовним літературним матеріалом за програмами навчальних закладів.

Diasporiana

Електронна інтернет-бібліотека «Diasporiana» – проєкт зі збереження інтелектуальної спадщини української еміграції заради зміцнення культурних зв'язків і формування позитивного іміджу України у світі. Бібліотека забезпечує можливість вільного доступу користувачів до надбань української еміграції за допомогою Інтернет, створення електронних копій друкованих документів, що знаходяться у фондах бібліотек та інших закладів культури, приватних колекціях з метою збереження інтелектуальної спадщини та запобігання фізичній втраті документів. У колекції зібрано близько 20 тисяч унікальних видань, доступ до яких є безкоштовним.

EXLIBRIS

«EXLIBRIS: українська електронна бібліотека» - це україномовні студії з історії, публіцистики, художньої літератури, а також військово-історичні праці і хроніки. Це інструмент джерелознавства, за яким можна вивчати історію України.

Lib.com.ua (Електронна бібліотека України)

Це ресурс, який надає доступ до великої колекції творів класичної української та світової літератури, а також інформації про найвідоміших письменників. Користувач може зручно читати повні версії творів, скачувати і читати в своєму рідері, робити закладки та цитувати улюблені моменти. Ресурс постійно поповнюється новими матеріалами, адже проєкт має на меті створення найбільшої в Україні онлайн-бібліотеки художньої літератури.

[Libraria](http://Libraria.org)

LIBRARIA – проєкт компанії Архівні Інформаційні Системи, що здійснює оцифрування архівних та бібліотечних колекцій у співпраці з бібліотеками, архівами та науковими інституціями в Україні та за її межами. Цифровий електронний архів української періодики містить значний масив історичної преси, а також наукових і літературно-художніх серійних видань. Доступні до перегляду цифрові зображення, тексти видань. Проєкт є приватною ініціативою, а тому повний доступ до контенту, включно з переглядом зображень та розпізнаних текстів конкретних чисел, є платним й надається зареєстрованим користувачам.